

т у е т р а. Обикновенно импровизаторитѣ сѣ карагйози между поетитѣ, способни да направятъ минутенъ ефектъ само чрезъ звучни разглаголетвувания; но когато импровизаторската способностъ е въ власть на гения на истински художникъ — тогава биватъ създавани епохални поетически произведения, откровения, каквито челоуѣчеството твърдѣ рѣдко вижда и чува. Словѣнитѣ, по своята нервна организация и оная мистичностъ на духа си, каквато вѣе въ творенията на художници като Гоголя, Толстой, Мицкевича, Словацки, Върхлицки и др., сѣ най-способни за такива импровизации, и отъ знайнитѣ менѣ поети-импровизатори само словѣнскитѣ сѣ импровизирали произведения съ трайно художественно значение. Азъ поне не зная тавива импровизации у поети отъ други раси, каквито сѣ у Мицкевича, Словацки и Ярославъ Върхлицки, въ които да има, при външна художествена форма, толкова искренностъ и глѣбина на чувство — толкова душа... Освѣнѣ лирични стихотворения и балади, Мицкевичъ е импровизиралъ веднѣжъ, въ присѣствие на многочисленни слушатели, цѣла една драма. Самуилъ Зборовски, отъ която само първитѣ двѣ дѣйствия сѣ имали около двѣ хиляди стиха. Единъ отъ слушателитѣ, художника Орловски, при самото импровизирване илюстриралъ нѣколко сцени, други отбѣлѣзали нѣкои стихове, а трети записали съдържанието ѝ — и днесъ само това е спасено отъ нея. Самъ Мицкевичъ рѣдко е помнилъ и записвалъ своитѣ импровизации. Слушателитѣ на импровизатора Мицкевичъ казватъ че бѣ такива минути той приличалъ на vates, вѣщій, впаднѣлъ като-чели въ безсѣзнателно състояние, вдъхновяванъ отъ нѣкаква вжтрѣшна мощъ. Ще кажете че както творчеството, тъй и самитѣ херои, като Густавъ и Конрадъ, въ творенията на Мицкевича сѣ болезнени явления и, може би, съ това ще искате да натекнете на поета, както е на мода днесъ у мнозина благорасположени критици да натякватъ на художницитѣ за такива нѣща. Отговорътъ на това е много прѣкъ и ясенъ: искуството е единъ отъ коментаторитѣ на живота, а за упознаване живота има толкова значение здравето, колкото и болното. То сѣ двѣ страни на единъ медалъ — за да го познаемъ, трѣбва да го гледаме и отъ двѣтѣ страни.

Съ такава болезнено-впечатлителна душевна организация, каквато ни я констатира въ биографитѣ на Мицкевича и показватъ неговитѣ произведения, при религиозното възпи-